

**ریسک بانکداری
الکترونیکی در سطح
ارتباطات، بیشتر از
ریسک شیوه سنتی
است.**

رشد و گسترش روزافزون فناوری ارتباطات، انقلابی را در ابعاد مختلف زندگی انسان‌ها و عملکرد سازمان‌ها ایجاد کرده است. این فناوری، روش‌های کارکرد و نگرش افراد، سازمان‌ها و دولت‌ها را دگرگون ساخته و باعث ایجاد صنایع نوین، مشاغل جدید و خلاقیت در انجام امور شده است. ظهور پدیده‌هایی چون کسب و کار الکترونیک، تجارت الکترونیک و بانکداری الکترونیک، از نتایج عمده نفوذ و گسترش فناوری اطلاعات در بعد اقتصادی است.

بانکداری الکترونیک شامل سیستم‌هایی است که مشتریان موسسات مالی را قادر می‌سازد تا در سه سطح اطلاع‌رسانی، ارتباط و تراکنش از خدمات و سرویس‌های بانکی استفاده کنند.

الف) اطلاع‌رسانی: این سطح، ابتدایی‌ترین سطح بانکداری الکترونیکی است. در این سطح، بانک‌ها اطلاعات مربوط به خدمات و عملیات بانکی خود را از طریق شبکه‌های عمومی یا خصوصی معرفی می‌کنند.

ب) ارتباطات: این سطح از بانکداری الکترونیکی، امکان انجام مبادلات بین سیستم بانکی و مشتری را فراهم می‌آورد. ریسک این سطح در بانکداری الکترونیک بیشتر از ریسک شیوه سنتی است و بنابراین، برای جلوگیری از ریسک و آگاه ساختن مدیریت بانک از هر گونه تلاش غیرمجاز برای دسترسی به شبکه اینترنتی بانک و سیستم‌های رایانه‌ای، به کنترل‌های مناسبی نیاز است.

پ) تراکنش: این سیستم متناسب با نوع اطلاعات و ارتباطات خود، از بالاترین سطح ریسک برخوردار است و باید سیستم امنیتی قوی بر آن حاکم باشد. در این سطح، مشتری در یک ارتباط متقابل قادر است تا عملیاتی چون پرداخت صورتحساب، صدور چک، انتقال وجه و افتتاح حساب را انجام دهد.

و اما مزایای بانکداری الکترونیک را می‌توان به شرح زیر برشمرد:

- با گسترش بانکداری الکترونیک در بین آحاد جامعه، نیاز به استفاده از پول نقد کاهش می‌یابد.
  - استفاده از پول الکترونیک، از امنیت بالاتری نسبت به حمل پول نقد برخوردار است.
  - رواج بانکداری الکترونیک، شناسایی و جلوگیری از فعالیت‌های پول‌شویی را تسهیل خواهد نمود.
  - با کاربرد بانکداری الکترونیک، بخش عمده‌ای از هزینه‌های استهلاک اسکناس و مراجعه به بانک‌ها کاهش خواهد یافت.
  - مدت زمان انجام تراکنش در بانکداری الکترونیک کمتر از حالت سنتی آن است.
  - سرعت گردش پول در جامعه نیز افزایش می‌یابد.
- بدیهی است که بانکداری الکترونیک برای موسسات مالی نیز مزایایی را به همراه دارد که از آن جمله می‌توان به ویژگی‌هایی چون ایجاد و افزایش شهرت بانک‌ها در ارايه نوآوری، حفظ مشتریان علی‌رغم تغییرات مکانی بانک‌ها،

بانکداری الکترونیکی، چرا و چگونه؟

آمنه شیخ یوسفی

**رواج بانکداری
الکترونیک،
شناسایی و
جلوگیری از
فعالیت‌های
پولشویی را تسهیل
خواهد نمود.**

و استفاده از خدمات بانکداری الکترونیک. بنابراین، برای توسعه و گسترش مناسب بانکداری الکترونیک و تجارت الکترونیک در کشور باید نسبت به ایجاد زیرساخت‌های مناسب مخابراتی، امنیت در تبادل اطلاعات، تدوین قوانین و مقررات حقوقی مناسب، بسترسازی فرهنگی و آشنا نمودن مردم و بنگاه‌های اقتصادی با مزایای تجارت الکترونیک و پرداخت الکترونیک، تسریع در شکل‌گیری دولت الکترونیک و ارتباط با سیستم BOLERO^(۱) به طور جدی اهتمام ورزید.

نتیجه

با توجه به گسترش روز افزون فناوری اطلاعات و متحول شدن روش‌های تجارت بانک‌ها برای پاسخگویی به نیازهای مشتریان، استفاده از بانکداری الکترونیک امری ضروری است، لذا ایجاد بستر مناسب این امر و فرهنگ‌سازی برای سرعت بخشیدن به این تحول ضروری می‌باشد.

ایجاد فرصت برای جست و جوی مشتریان جدید در بازارهای هدف، گسترش محدوده جغرافیایی فعالیت و برقراری شرایط رقابت کامل را نام برد.

بررسی سیر گسترش بانکداری الکترونیک در ایران نشان می‌دهد که بانکداری الکترونیک با همه مزایایی که دارد، بنا به علل زیر در ایران نتوانسته است آن چنان که باید، جایگاه خود را در بین مشتریان پیدا کند:

- سرعت در راه‌اندازی سیستم‌ها و ابزارها بدون شناخت آنها و بدون بستر سازی و فراهم کردن مقدمات.
- عدم آموزش و فرهنگ‌سازی مناسب.

شایان ذکر است که ایجاد و توسعه بانکداری الکترونیک، مستلزم برخورداری از برخی زیرساخت‌های مناسب اقتصادی و اجتماعی است. اهم این زیرساخت‌ها عبارتند از: شبکه‌های ارتباطی و مخابراتی مناسب، امنیت تبادل اطلاعات، زیرساخت‌های حقوقی و قانونی مناسب، آمادگی فرهنگی جامعه و بنگاه‌های اقتصادی برای پذیرش

زیرنویس

(۱) سیستم BOLERO شبکه جهانی تجارت الکترونیک است که به منظور تسریع در عملیات انتقال الکترونیک اطلاعات و اسناد تجاری بین سازمان‌های مختلف مرتبط با تجارت کالا و خدمات ایجاد شده است. این سیستم، وظیفه نقل و انتقال ایمن اطلاعات تجاری بین کاربران و تضمین انتقال تمام اسناد تجاری را برعهده دارد.

منابع

- (۱) «بانکداری الکترونیک و سیر تحول آن در ایران» / دکتر سیدرضا جوادین و مریم سقط‌چی / مجله تدبیر / شماره ۱۷۰
- (۲) «ناکامی دیگر برای بانکداری الکترونیک در ایران» / احسان باقری / برگرفته از سایت www.ebanking.conf.ir
- (۳) «چگونگی افزایش کارایی پول ملی در شرایط تورمی» / ساناز وصالی / برگرفته از سایت www.bina.ir
- (۴) «بانکداری الکترونیک و تاثیر آن بر فرایندهای اجرایی بانک» / اسیدولی‌الله فاطمی اردکانی / برگرفته از سایت www.civilica.com